

Nadere verklaring Stichting van de Arbeid

Risicodeling werknemers en werkgevers

Sociale partners hebben moeten constateren dat de tekst van het Uitwerkingsmemorandum van het Pensioenakkoord van 9 juni 2011 vragen oproept over de gemaakte afspraken over premiestabilisatie. In onderstaande tekst wordt dit verduidelijkt.

In het Pensioenakkoord van juni 2010 en het Uitwerkingsmemorandum van juni 2011 zijn afspraken gemaakt over premiestabilisatie. Er is vastgelegd dat premieaanpassingen geen onderdeel meer uitmaken van het automatisme waarmee stijging van de levensverwachting en ontwikkelingen op de financiële markten worden opgevangen. Algemeen wordt onderkend dat het ‘premiestuur bot is’: aanpassing van de dekkingsgraad van pensioenfondsen (fondsvermogen macro 800 mld) vergt een onhanteerbaar grote jarenlange aanpassing van de premies (macro 25 mld) om voor herstel te kunnen zorgen. In het Uitwerkingsmemorandum zijn daarom nieuwe aanpassingsmechanismen uitgewerkt om het pensioenstelsel duurzaam houdbaar te maken en ervoor te zorgen dat pensioenfondsen de reële pensioenambitie kunnen blijven waarmaken (zie de paragrafen 4.1, 4.4 en 4.5 van het Uitwerkingsmemorandum).

Ook is vastgelegd dat bestaande aanpassingsmechanismen van het huidige contract zoals bijstortverplichtingen hun functie verliezen, met de aantekening dat in het decentrale overleg over de condities van de transitie afspraken moeten worden gemaakt. Dit betekent dat overeenstemming dient te worden bereikt over het nieuwe pensioencontract.

De gemaakte afspraken over premiestabilisatie sluiten echter geenszins uit dat pensioenpremies in samenhang met de pensioenregeling aangepast kunnen worden. Dit dient echter het resultaat te zijn van arbeidsvoorwaardenoverleg. Aan premiewijziging dient expliciete besluitvorming en integrale afweging binnen het arbeidsvoorwaardenoverleg vooraf te gaan. Over deze in het Uitwerkingsmemorandum afgesproken mogelijkheid is onduidelijkheid ontstaan. De bij de vaststelling van het Uitwerkingsmemorandum betrokken partijen willen teneinde elk misverstand te voorkomen, mede ter operationalisering van deze afspraken in het memorandum, het volgende onder de aandacht brengen.

Als basis voor te maken afspraken over het nieuwe contract wordt uitgegaan van een stabiele premie die wordt vastgesteld in lijn met de gemaakte afspraken over premiestabilisatie¹. De pre-

---

¹ Pensioenakkoord juni 2010: “Bij de in de afgelopen jaren bereikte premieruimte moeten de pensioenambities voortaan passend zijn en exogene ontwikkelingen ter zake van levensverwachting en financiële markten worden opgevangen. Tijdelijke inhaalpremies en tijdelijke premies prepensioen uit die jaren zijn niet in deze centrale afspraak begrepen”.

mie is kostendekkend, dat wil zeggen inclusief dekking voor vorming van buffers voor indexatie en eventueel de financiering van een extra egaliseringsreserve om de schokbestendigheid – ook vanuit het perspectief van deelnemers en gepensioneerden – te waarborgen.

Ter explicitering van de gezamenlijk gevoelde en in het Pensioenakkoord nog eens benadrukte verantwoordelijkheid, geldt het volgende als nadere uitwerking :

- De tweede pijler pensioenregeling is voor sociale partners één van de belangrijkste arbeidsvoorwaarden, waarover tussen partijen een permanente en open dialoog dient te bestaan. De ontwikkeling van de financiële positie van het pensioenfonds en die van de pensioenopbouw – inclusief de waardevastheid ervan – vormen in relatie tot de integrale arbeidsvoorwaarden en de financiële positie van de onderneming resp. de bedrijfstak een vast onderdeel van het arbeidsvoorwaardenoverleg.
- In het nieuwe contract expliciteren decentrale partijen onder welke omstandigheden zij met elkaar in gesprek zullen gaan over een maximale tijdelijke premieaanpassing (omhoog dan wel omlaag) in financieel slechte respectievelijk goede tijden. Een uitwerking hiervan is het volgende. Indien na een jaar nog sprake is van een nominaal dekkingstekort (dat wil zeggen dekkingsgraad onder de 100% nominaal) of een nominaal dekkingsoverschot (dat wil zeggen dekkingsgraad boven het vereiste niveau voor volledige indexatie inclusief de afgesproken egaliseringsreserve) vindt overleg plaats over een van te voren te maximaleren tijdelijke premieverhoging c.q. premiekorting voor maximaal de duur van het dekkingstekort of -overschot. In het nieuwe contract wordt dit vastgelegd (zelfde maximale percentage omhoog of omlaag, bijvoorbeeld in de vorm van een staffel). Of deze tijdelijke premieaanpassing daadwerkelijk wordt toegepast, moet worden overeengekomen in hierover te zijner tijd te voeren arbeidsvoorwaardenoverleg. Partijen moeten op dat moment de gevolgen voor de financiële positie van het pensioenfonds afwegen tegen:
  - de gevolgen voor de (financiële) positie van de onderneming c.q. bedrijfstak;
  - de gevolgen voor het arbeidsvoorwaardenoverleg in de betreffende onderneming of bedrijfstak, waaronder de gevolgen voor de koopkracht en de loonkosten van de betrokken werknemers;
  - de gevolgen voor de indexatie van de pensioenopbouw van werknemers en die van de ingegane pensioenen.

De stabiele kostendekkende premie kan zo – indien dat opportuun wordt bevonden overeen te komen in het arbeidsvoorwaardenoverleg – in financieel slechte respectievelijk goede tijden binnen een bandbreedte tijdelijk worden aangepast. Dit is één van de mogelijkheden van operationalisering op het decentrale niveau van de in het Pensioenakkoord gemaakte afspraken.